

ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ПРОНИКНЕННЮ ЗАБОРОНЕНИХ ПРЕДМЕТІВ ДО УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

MEASURES OF PREVENTING THE FORBIDDEN ITEMS PENETRATION TO PENITENTIARY FACILITIES

Голомазова Д.О., студентка 5 курсу

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

У статті розглянуто питання запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань. Проаналізовано роль цієї діяльності в забезпеченні дисципліни в таких установах. Охарактеризовано три групи предметів, які є забороненими для засуджених. Зазначені найбільш розповсюджені способи потрапляння заборонених предметів до кримінально-виконавчих установ. Наголошено, що протидія проникненню заборонених предметів до зазначених установ повинна здійснюватися на трьох рівнях: загальносоціальне запобігання (загальний рівень), спеціально-кримінологічне запобігання (спеціальний рівень) та індивідуальне запобігання (індивідуальний рівень). У межах кожного рівня надані пропозиції щодо заходів, які необхідно застосувати задля виявлення проникнення та протидії проникненню заборонених предметів.

Ключові слова: заборонені предмети, режим, виконання покарання, запобігання, установи виконання покарань, засуджені, персонал УВП.

В статье рассмотрен вопрос предотвращения проникновения запрещенных предметов в учреждения исполнения наказаний. Проанализирована роль этой деятельности в обеспечении дисциплины в таких учреждениях. Охарактеризованы три группы предметов, которые являются запрещенными для осужденных. Указанные наиболее распространенные способы попадания запрещенных предметов в уголовно-исполнительные учреждения. Отмечено, что противодействие проникновению запрещенных предметов в указанные учреждения должно осуществляться на трех уровнях: общесоциальное предотвращение (общий уровень), специально-криминалистическое предупреждение (специальный уровень) и индивидуальное предотвращение (индивидуальный уровень). В пределах каждого уровня внесены предложения о мерах, которые необходимо применить для выявления и перекрытия каналов проникновения запрещенных предметов.

Ключевые слова: запрещенные предметы, режим, исполнение наказания, предупреждение, учреждения исполнения наказаний, осужденные, персонал УВП.

The article studies the problem of preventing the forbidden items penetration to penitentiary facilities. The role of this activity in providing discipline and security in such facilities was analyzed. Moreover, it was defined that this activity undermines discipline, reduces the facility staff's authority, complicates a crime situation and encourages convicts to put into practice their criminal intentions including breaks. The article divides items forbidden for convicts into three groups. They are items which can be used as a tool of committing a crime, items stimulating offences perpetration and other items. The article also points out the most common ways of penetration of forbidden items to penitentiary facilities, for example delivering them to visiting rooms, masking items in parcels, throwing them over a fence of penitentiary facilities, masking in motor transport, making them in a facility, etc. A group of people who help to commit a crime are defined in the article. They are relatives of convicts, people who live near the penitentiary facilities area, facility staff and other people who attend the penitentiary facilities area with some purpose.

Moreover, the article states that actions against the forbidden items penetration to facilities should be implemented at three levels: general prevention (social level), special criminological prevention (special level) and individual prevention (individual level). Measures of the individual level can be divided into two groups: measures which are to be taken against convicts and measures which are needed to be taken against people who encourage this offence. Within each level suggestions and recommendations on measures which are needed for discovering and blocking sources of the forbidden items penetration are made. This will help to provide the main functions of security, to find out and forecast potential threats, to improve the quality of staff performance, to take preventive measures against crimes and other offences in penitentiary facilities.

Key words: blocking sources, convicts, forbidden items penetration, penitentiary facilities, prevention.

В умовах реформування кримінально-виконавчої системи України вагомим значення набувають питання дотримання правопорядку та забезпечення безпеки в установах виконання покарань. Вирішення цих питань тісно пов'язано з проблемою проникнення на територію кримінально-виконавчих установ заборонених предметів, що негативно впливає на дисципліну, знижує авторитет персоналу установ, ускладнює криміногенну обстановку, а також сприяє реалізації злочинних уміств засуджених, у тому числі втеч. Саме тому ця проблема потребує детального вивчення й аналізу з урахуванням вимог законодавства, кримінально-виконавчої практики та досягнень науково-технічного розвитку.

Теоретичною та практичною базою для досліджень щодо запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань є наукові напрацювання вчених різних галузей права, зокрема Г.А. Аванесова, Ю.М. Антоняна, О.М. Бандурки, Ю.В. Бауліна, І.Г. Богатирьова, В.В. Голіни, О.М. Джужі, В.М. Дрьоміна, О.Г. Колба, І.М. Копотуна, О.М. Литвинова, В.В. Сташиса, А.Х. Степанюка, В.Я. Тація, В.В. Шаблістого, Ю.С. Шемшученка й інших. Однак у цих працях висвітлювалися лише окремі аспекти питання запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі всебічного аналізу законодавства, підзаконних нормативних актів і практики організації протидії проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань розробити пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання й організації виявлення та перекриття каналів проникнення заборонених предметів, що, у свою чергу, забезпечить нормальне функціонування таких установ.

Вагоме місце в дотриманні дисципліни в установах виконання покарань (далі – УВП) посідає діяльність із протидії надходженню заборонених речей і предметів, їх виявлення та вилучення, адже проникнення до засуджених цих предметів спричиняє негативні наслідки, пов'язані з ускладненням процесу виконання й відбування покарання, вчиненням злочинів, виникненням надзвичайних ситуацій. Крім того, кількісні показники фактів проникнення заборонених предметів на територію УВП є досить високими.

Так, з метою забезпечення правопорядку в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України, надійного перекриття шляхів надходження до зон, що охороняються, заборонених до використання речей і предметів, а також запобігання їх виготовленню засудженими й ув'язненими

в період з 20 грудня 2018 року по 8 січня 2019 року проведені спеціальні операції «Заслон» і «Щит». За їх результатами визначено, що за спробу передати заборонені предмети на 11 осіб оформлені матеріали щодо притягнення їх до адміністративної відповідальності. За результатами обшуків, проведених на території зон, що охороняються, вилучено 297,3 л. спиртних напоїв, 4647,6 л. браги, 2096,5 гривень, 1472 мобільних телефонів і 368 виробів широкого вжитку. Під час спробі доставки до зон, що охороняються, вилучено 2,251 грам наркотичних речовин, також зафіксовано 15 випадків виявлення й вилучення наркотичних речовин, які передані на експертизу, 383,1 л. спиртних напоїв, 11938 гривень, 100 доларів США та 581 мобільних телефонів [1]. Такі показники свідчать про наявність прогалин у діяльності персоналу УВП щодо запобігання проникненню заборонених предметів.

У статті 107 Кримінально-виконавчого кодексу (далі КВК) України зазначено: «Засудженим забороняється: придбавати, виготовляти, зберігати і використовувати гроші, цінності, предмети, речі, речовини і вироби, заборонені до використання в колонії» [2]. Перелік предметів, виробів і речовин, зберігання й використання яких засудженими заборонено, наведено в Додатку № 3 до Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань від 28.08.2018 № 2823/5 [3]. Предмети, визначені в додатку, можна класифікувати на 3 групи:

1) знаряддя й засоби вчинення злочинів. Сюди можна зарахувати всі ті предмети, за допомогою яких засуджені безпосередньо скоюють злочини (будь-яка зброя, а також спеціальні засоби, засоби активної оборони, ножі, бритви, інші гострорізальні й колючі предмети, сокири, молотки, військовий та інший формений одяг, обладнання до нього, будь-яке спортивне знаряддя, у тому числі для зайняття бойовими мистецтвами (боксерські рукавички та груші, рукавички для заняття рукопашним боєм, маківари тощо);

2) предмети, що стимулюють учинення злочинів, у результаті використання (гроші, гральні карти) або застосування (алкогольні напої, наркотичні засоби тощо) яких засудженими вчиняються злочини. Так, надходження до засуджених грошей ініціює рух протиправного механізму, за допомогою якого вони реалізують злочинні задуми. Гроші є засобом для підкупу співробітників, інших осіб з метою схилення їх до скоєння протиправних дій із доставки засудженим спиртних напоїв, наркотичних засобів, мобільних телефонів, зброї, надання їм різного роду «пільг», установлення зв'язків зі злочинним світом. Надходження до виправних установ алкогольних напоїв і наркотичних засобів призводить до вчинення засудженими хуліганських дій. Особи, що знаходяться в стані сп'яніння, можуть влаштовувати бешкети, скандали, а також зазіхати на честь і гідність співробітників виправної установи, чинити їм опір, а в окремих випадках здійснювати напади [4, с. 43];

3) предмети, які не є засобами вчинення злочинів. Їх не можна використовувати як засоби вчинення злочину (топографічні карти, компас, продукти харчування, фотоапарати, фотоматеріали, музичні інструменти тощо).

Визначення заходів, що повинні застосовуватися з метою протидії потрапляння до засуджених заборонених предметів, неможливе без з'ясування найбільш розповсюджених способів їх проникнення. Серед них можна виокремити такі: а) доставка родичами засуджених у кімнатах тривалих побачень, при цьому заборонені предмети можуть ховатися в головних уборах, одязі, природних порожнинах тіла тощо; б) маскування в посылках, передачах, бандеролях, зокрема в продуктах харчування, засобах гігієни; в) доставка персоналом УВП; г) перекидання через огорожі УВП, наприклад, за допомогою рогатки, пращі; д) маскування в автотранспорті, який заїжджає на територію УВП. Задля цього водії та інші особи застосовують різноманітні схованки, обладнані в сидіннях, дверцятах, рамах і навіть бензобаках; е) доставка особами, які

з певною метою відвідують УВП [5, с. 82]; є) приховування у схованках на об'єктах спільної роботи засуджених із цивільними особами; ж) виготовлення безпосередньо в установі.

Крім того, з розвитком технологій з'являються й новітні способи, пов'язані з науково-технічним прогресом, такі як, наприклад, передача заборонених предметів за допомогою безпілотних літальних апаратів (квадрокоптерів), які досить важко виявити. Це змушує постійно слідкувати за обстановкою та рухатись у ногу з часом.

Якщо говорити про запобігання проникненню заборонених предметів до УВП, то за основу дослідження варто брати традиційний у кримінологічній науці підхід, що полягає в тому, що в системі запобігання правопорушенням виокремлюється три рівні: загальносоціальне запобігання (загальний рівень), спеціально-кримінологічне запобігання (спеціальний рівень) та індивідуальне запобігання (індивідуальний рівень). Подібна диференціація рівнів запобіжної діяльності властива й правопорушенням, що вчиняються в кримінально-виконавчій сфері [6, с. 184].

На думку О.М. Джужі, загальносоціальні заходи спрямовані на вдосконалення економіки, підвищення матеріального добробуту населення, розвитку демократії й суспільної активності людей, підвищення культури народу [7, с. 137]. Тобто це сукупність заходів, що здійснюються державою в економічній, політичній, духовній та інших сферах, при якій опосередковано відбувається обмеження виникнення й розвитку криміногенних процесів у державі та суспільстві, в тому числі й системі органів та установ ДКВС України. Зазначені заходи спрямовані на створення умов, що нейтралізують, блокують чи унеможливають потрапляння заборонених предметів в УВП та слідчі ізолятори. Особливе значення мають великомасштабні загальнодержавні заходи, а саме: належне фінансування пенітенціарної системи, соціально-правовий захист персоналу ДКВС України, оптимізація законодавства у сфері виконання та відбування покарань тощо [8, с. 102]. На окрему увагу заслуговують такі заходи:

– заходи, що спрямовані на боротьбу з корупцією. Як зазначено вище, одним із найбільш розповсюджених способів потрапляння заборонених предметів до УВП є їх доставка персоналом таких установ. Це спричинено наявністю корупційних зв'язків персоналу із засудженими або їхніми родичами й, у свою чергу, зумовлюється низьким рівнем оплати праці посадових осіб, недостатністю соціальних прав і гарантій. Тому доцільно переглянути рівень заробітної плати персоналу, щоб посадовці УВК не бачили сенсу ризикувати своєю посадою заради випадкового «заробітку». Звісно, підвищення оплати праці не вирішить проблему корупції, адже завжди знайдуться «завзяті корупціонери», які й за поліпшення їхнього матеріального становища будуть шукати можливість отримання неправомірної вигоди, однак з метою зниження рівня корупції є сенс застосувати такі заходи;

– заходи, спрямовані на підвищення рівня професійної підготовки співробітників УВП. Адже, як справедливо зазначають вітчизняні дослідники пенітенціарної злочинності, низький рівень організації професійної підготовки та підвищення професійної майстерності співробітників є однією з детермінант учинення злочинів у виправних колоніях [9, с. 209]. Вирішення цієї проблеми можливе за умови належного наукового, організаційного й матеріального забезпечення професійної підготовки персоналу УВП;

– забезпечення невідворотності покарання за вчинення правопорушень, зокрема, пов'язаних із передачею заборонених предметів до УВП та слідчих ізоляторів. Це стосується насамперед осіб, що сприяють у цьому засудженим. Так, ст. 188 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачена відповідальність за незаконну

передачу заборонених предметів особам, яких тримають у слідчих ізоляторах, УВП. Якщо такими предметами є зброя чи наркотичні речовини, то діяння будуть кваліфікуватися за відповідними статтями Кримінального кодексу України. Деякі науковці та практики наголошують на необхідності посилення відповідальності за цей вид правопорушення, але вирішальним буде не стільки міра покарання, скільки його невідворотність. Задля цього варто вдосконалювати діяльність правоохоронних і судових органів.

На відміну від загальносоціальних заходів запобігання проникненню заборонених предметів до УВП, спеціально-кримінологічне застосує саме персонал УВП, вони здійснюються коректніше, з урахуванням специфіки цього виду правопорушення. Як справедливо зазначає О.Г. Колб, спеціально-кримінологічне запобігання злочинам в УВП має розглядатися як вид практики на концептуальній науковій основі, спрямованій на недопущення антигромадських виявів у місцях позбавлення волі, де запобігання виступає як певна сукупність ідей, концепцій, наукових гіпотез, проєктів, практичних рішень, спрямованих на забезпечення відповідної діяльності держави й суспільства. Крім того, зазначений вид запобігання злочинам має прагнути до того, щоб усунути антигромадську поведінку й тим самим створити умови нормального функціонування УВП [10, с. 259]. Серед таких заходів можна виокремити:

1. Здійснення модернізації інженерно-технічного оснащення УВП, тобто оновлення технічних заходів охорони, спеціальної техніки, засобів зв'язку. Більшість із них підлягає заміні через те, що експлуатуються більше ніж 40 років, є технічно застарілими або навіть перебувають в аварійному стані. Крім того, в Україні недостатньо використовуються сучасні системи спостереження, сигналізації, засоби, що призначені для перевірки осіб, які навідують УВП, а також перевірки посилок, бандеролей тощо. Як правило, це пов'язано з недостатнім фінансуванням таких установ.

2. Належна організація оперативно-розшукової діяльності (ОРД) у місцях позбавлення волі. Як зазначає М.С. Пузирьов, «спеціальний обов'язок щодо попередження і виявлення злочинів, вчинених у колоніях, а також порушень встановленого порядку відбування покарання чинне кримінально-виконавче законодавство (ст. 104 КВК України) покладає на оперативні підрозділи органів і установ виконання покарань, які на підставі зазначеного галузевого законодавства, Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та відомчих (міжвідомчих) нормативно-правових актів, що мають відповідний гриф обмеження допуску, здійснюють ОРД» [11, с. 59]. Серед основних завдань, які постають перед оперативними підрозділами УВП в цій сфері, є такі: виявлення каналів надходження заборонених предметів, установлення конкретних осіб, причетних до цього; профілактика та виявлення недозволених зв'язків персоналу УВП із засудженими; установлення взаємодії з іншими суб'єктами оперативно-розшукової діяльності для попередження слідчих підрозділів, сприяння слідчим підрозділам Національної поліції в розкритті правопорушень, пов'язаних із проникненням заборонених предметів до УВП, їх обігом, і недозволених зв'язків персоналу із засудженими [8, с. 126].

Найбільш ефективними та спрямованими безпосередньо на запобігання проникненню заборонених предметів до УВП є індивідуальні заходи, тобто заходи, що спрямовані на конкретних осіб або групи осіб. Ці заходи можна поділити на дві групи: 1) ті, що мають уживатися щодо засуджених, і 2) ті, що вживаються щодо осіб, які сприяють учиненню цього правопорушення.

Так, щодо осіб, які проносять заборонені предмети до УВП, можуть бути застосовані такі заходи:

– установлення та збирання інформації щодо осіб, які можуть сприяти організації проникнення заборонених

предметів до УВП (як правило, це особи, які проживають недалеко від місця розташування установи або родичі засуджених. Також такими особами може бути безпосередньо персонал установ). З метою встановлення конкретних працівників необхідно вести спостереження, зокрема, щодо контактів працівника із засудженими, які мають схильність до встановлення позаслужбових зв'язків. Для більш повного з'ясування намірів такого засудженого в коло його спілкування вводиться підготовлений агент, який здатний надавати якісну оперативну інформацію [8, с. 132];

– проведення профілактичних бесід працівниками чергових частин з особами, що перебувають на території УВП, про заборону пронесення певних речей і наслідки порушення цього правила;

– запровадження підписок про відсутність в особи, що має намір потрапити на територію УВП, заборонених предметів, а також письмове попередження про настання адміністративної чи кримінальної відповідальності за цей вид правопорушення;

– належне проведення оглядів передач, посилок і бандеролей, які отримують засуджені, а також здійснення особистих оглядів осіб, які прибувають в УВП на тривалі побачення із засудженими, адже нерідко огляди та обшуки в УВП здійснюються формально. Таке недбале ставлення персоналу до виконання своїх обов'язків може призвести до надзвичайних наслідків аж до вчинення злочинів на території установи. Порядок здійснення цих заходів регламентується Правилами внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, де досить детально встановлюється процедура проведення оглядів. Однак, крім цього, мають бути розроблені методичні рекомендації щодо можливих способів приховання заборонених предметів і способів їх виявлення. Не менш важливим у цьому питанні є технічне забезпечення. Зокрема, доречним є оснащення всіх контрольно-пропускних пунктів радіоволновим сканером для оперативного безконтактного огляду осіб.

Якщо говорити про індивідуальні заходи, що мають бути застосовані до засуджених з метою запобігання проникненню заборонених предметів, то вони є дещо схожими з вищезазначеними, але мають свої особливості. До них належать:

1. спостереження з метою встановлення й обліку засуджених, що схильні до отримання/виготовлення заборонених предметів. До групи таких осіб можуть належати засуджені, що мають алкогольну чи наркотичну залежність, адже такі особи постійно шукають шляхи задоволення своєї залежності. Також потенційними правопорушниками можуть стати засуджені, що схильні встановлювати позаслужбові зв'язки, або ті, що раніше вже вчиняли такого роду правопорушення;

2. проведення виховної профілактичної роботи з потенційними правопорушниками. Формами такої роботи можуть бути співбесіди, роз'яснення законодавства тощо. При цьому персонал має встановити позитивний зв'язок із засудженим, з'ясувати причини такої поведінки, побудувати модель можливого психологічного впливу на засудженого, який повинен здійснюватися не тільки на особистість саму по собі, а й на особистість у її взаємозв'язках із соціальним мікросередовищем, найближчим оточенням. Якщо причиною протиправної поведінки є алкогольна чи наркотична залежність, то засудженому має бути рекомендовано пройти курс лікування. Чинний КВК України не передбачає примусового лікування для такої категорії осіб, що певним чином позначається на боротьбі з проникненням заборонених предметів до УВП;

3. здійснення обшуків різних видів. Вище згадано про необхідність і важливість якісного проведення обшуків, які є необхідним і законним засобом обмеження доступу засуджених до небезпечних або заборонених предметів і речовин, які можуть являти собою загрозу для безпеки і здоров'я персоналу, інших засуджених і відвідувачів

УВП. Однак у разі їх регулярного застосування непропорційним, принизливим або дискримінаційним способом обшук може являти собою нелюдське або таке, що принижує особисту гідність, поведження. Принизливий і травмувальний вплив обшуків, зокрема, з повним роздяганням і обшуком порожнин тіла широко визнано. Що стосується жінок, то Спеціальний доповідач з питання про насильство щодо жінок охарактеризував непристойні дотики під час обшуків, проведених чоловічим персоналом УВП, як «санкціоновані сексуальні домагання» [12]. І хоча Правилами внутрішнього розпорядку УВП передбачено, що присутність осіб іншої статі з обшукуваним під час обшуку з роздяганням не допускається, але на практиці існують непоодинокі випадки порушення цього правила;

4. тактичні прийоми, пов'язані з примусом, метою яких є створення умов, що виключають можливість придбання заборонених предметів: поміщення засудженого за наявності законних підстав у дисциплінарний ізолятор або переведення до приміщення камерного типу; переведення до іншого відділення, виробничої ділянки або іншої УВП; роз'єднання групи, що сформувалася з метою придбання заборонених предметів [13, с. 18]. Такі заходи застосовуються, як правило, до осіб із чіткою асоціальною поведінкою, на яких не діють виховні профілактичні заходи та які не бажають ставати на шлях виправлення.

Отже, належна протидія проникненню заборонених предметів до УВП є запорукою дотримання правопорядку та забезпечення безпеки. Під час розроблення й впровадження системи запобіжних заходів варто враховувати способи, які є найбільш розповсюдженими для таких правопорушень, як, наприклад, доставка предметів у кімнати тривалих побачень, маскуванія в посылках, перекидання через огорожі УВП, маскуванія в автотранспорті, виготовлення безпосередньо в установі тощо. Варто враховувати, що особами, що сприяють проникненню заборонених предметів до УВП, є, як правило, родичі засуджених, особи, які проживають недалеко від території УВП, персонал установи, інші особи, які з певними цілями відвідують територію УВП.

Протидія проникненню заборонених предметів до УВП повинна здійснюватися на трьох рівнях: загально-соціальне запобігання (загальний рівень), спеціально-кримінологічне запобігання (спеціальний рівень) та індивідуальне запобігання (індивідуальний рівень). Найбільш ефективними є заходи саме на спеціальному й індивідуальному рівнях, так як вони здійснюються з урахуванням специфіки цього виду правопорушення. Серед спеціально-кримінологічних заходів можна виокремити здійснення модернізації інженерно-технічного оснащення УВП, тобто оновлення технічних заходів охорони, спеціальної техніки, засобів зв'язку, належна організація оперативної-розшукової діяльності тощо. Заходи в межах індивідуального рівня можна поділити на дві групи: ті, що мають вживатися щодо засуджених, і ті, що вживаються щодо осіб, які сприяють вчиненню цього правопорушення. До першої групи варто зарахувати встановлення та збирання інформації щодо осіб, які можуть сприяти організації проникнення заборонених предметів до УВП, проведення профілактичних бесід працівниками чергових частин з особами, що перебувають на території УВП, про заборону пронесення певних речей і наслідки порушення цього правила, запровадження підписок, належне проведення оглядів передач, посилок і бандеролей. Друга група включає спостереження з метою встановлення й обліку засуджених, що схильні до отримання/виготовлення заборонених предметів, проведення виховної профілактичної роботи з потенційними правопорушниками, здійснення обшуків різних видів, тактичні прийоми, пов'язані з примусом, метою яких є створення умов, що виключають можливість придбання заборонених предметів.

Заходи, що запропоновані в межах кожного рівня запобігання, спрямовані на своєчасне виявлення і протидію проникненню заборонених предметів до УВП. Це, у свою чергу, допоможе забезпечити основні функції безпеки, виявити та прогнозувати потенційні загрози, підвищити якість роботи персоналу, здійснити профілактику злочинів та інших правопорушень в УВП.

ЛІТЕРАТУРА

1. Результати проведення спеціальних операцій «Заслон» та «Цит». 2019. URL: <http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/publish/article/896476> (дата звернення: 20.03.2019).
2. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 № 1129-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3–4. Ст. 21. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1129-15> (дата звернення: 20.03.2019).
3. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2019 № 2823/5. *Офіційний вісник України*. 2018. № 70. Ст. 285. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-18#n791> (дата звернення: 20.03.2019).
4. Перминов А.В. Факторы, способствующие поступлению в исправительные учреждения запрещенных предметов, их негативное влияние на состояние правопорядка. *Уголовно-исполнительная система: право, экономика, управление*. Москва: Юрист, 2008. № 3. С. 42–45.
5. Копотун І.М. Пенітенціарна злочинність на сучасному етапі розвитку держави. *Правові реформи в Україні: реалії сьогодення*: зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-теорет. конф. (м. Київ, 11.10.2012). Київ, 2012. Ч. 1. С. 81–83.
6. Якименко Л.Г. Загальносоціальні заходи перекриття каналів потрапляння заборонених предметів, речей та речовин в установи виконання покарань та слідчі ізолятори Державної пенітенціарної служби України. *Право і суспільство*. 2014. № 2. С. 183–188. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2014_2_33 (дата звернення: 20.03.2019).
7. Джу́жа О.М. Запобігання поширенню СНІДу правовими засобами (правовий, кримінологічний та кримінально-виконавчий аспект). Київ: НАВСУ, 1994. 192 с.
8. Шаблістий В.В., Якименко Л.Г. Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань: монографія / за заг. ред. д. ю. н., доц. В.В. Шаблістого. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 168 с.
9. Копотун І.М. Запобігання злочинам, що призводять до надзвичайних ситуацій у виправних колоніях: монографія. Київ: ПП «Золоті ворота», 2013. 472 с.
10. Колб О.Г. Поняття, сутність та зміст спеціально-кримінологічного запобігання в установі виконання покарань України. Кримінологічні засади запобігання злочинам в установах виконання покарань України (пенітенціарна кримінологія): посібник / за ред. О.М. Джу́жі. Київ: НАВС, 2013. 620 с.
11. Богатирьов І.Г., Богатирьова О.І., Пузирьов М.С. Спеціально-кримінологічні заходи запобігання пенітенціарній злочинності. Запобігання пенітенціарній злочинності в Україні: посібник / за заг. ред. О.М. Джу́жі. Київ: ВД «Дакор», 2014. 96 с.
12. Доклад Специального докладчика по вопросу о насилии в отношении женщин о расследовании в Соединенных Штатах Америки вопроса о насилии в отношении женщин в федеральных тюрьмах и тюрьмах штатов, 4 января 1999 г., E/CN.4/1999/68/Add.2, пункты 55, 58.
13. Крачун В.Д. Оперативно-розыскные меры по предупреждению проникновения запрещенных предметов к лицам, содержащимся в исправительных колониях: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Владимир, 2006. 22 с.